

REDACTIA:

și
ADMINISTRAȚIA:
Deák Ferencz u. Nr. 35.

Articoli și corespondențe pentru publicare se trimit redacțiunii.

Concure, inserțiuni precum și taxele de abonament se trimit administrațiunii tipografiei diecezane.

BISERICA ȘI ȘCOALA

FOAIE BISERICESCĂ-ȘCOLASTICĂ, LITERARĂ ȘI ECONOMICĂ.

APARE ODATĂ ÎN SĂPTĂMÂNĂ: DUMINECA.

PREȚUL
ABONAMENTULUI
PENTRU
AUSTRO-UNGARIA:Pe un an: 10 cor.
Pe 1/2 an: 5 cor.PENTRU ROMÂNIA ȘI
STRĂINĂTATE:Pe un an 14 franci.
Pe 1/2 an 7 franci.Telefon pentru oraș
comitat Nr. 266.

Solemnitatea serviciului divin.

Slujbele noastre bisericesti, ridicate la un nivel de-o frumusețe sublimă prin evlavie izvorită din credința vie a strămoșilor noștri -- par a pierde pe zi ce merge din solemnitatea cea, caracteristică expresivă a acelor vremi de credință bună. •

Duhul cel viu care îi stăpânează pe acești vrednici înaintași ai noștri i-a făcut să împodobească frumusețea slujbelor bisericesti, nu cu rafinaria gustului estetic despre care nici nu poate fi vorba în acele vremi patriarhale, ci cu esteriorizarea blândeței, cucerniciei și evlaviei sufletești în toate mișcărilor lor.

E o plăcere sufletească azi când mai poți vedea câte un creștin din acele vremi bătrâne, cu ce ținută și prezență creștinească participă el la serviciul divin. Toată atențiunea și-o încoardă în urmărirea profunde înțelepciuni din textul cântărilor, urmărește cu sămnul sf. cruci momentele mai principale, are o expresie fizică solemnă și totodată smerită, cu un cuvânt toate mișcărilor lui dovedesc că e transpus cu sufletul în atmosfera cea divină proprie lăcașului Dzeesc.

Pentru el biserica este într'adevăr aceea-ce trebuie să fie, loc de rugăciune, pentru că este fiul acelor vremi, când creștinii nu mergeau la biserica ca să caute artă, cea-ce în sine e o plăcere mărginită -- ci ca să găsească mângâiere sufletească, să găsească aceia-ce pentru sufletul lor eră indispensabil.

Fluctuația nestatornică a acelor lumesti din afară, îi mână pe acei creștini în simplitatea lor să caute eternul, neschimbabilul binefăcător al lor în biserica, înaintea căruia apoi se și înfățișau cu toată cuviința recerută.

Azi spoleala molipsitoare a spiritului luman de-a transformă pe tema archaismului -- ori-ce moștenire fie aceia bună rea -- a pătruns și în atmosfera divină din biserica, după ce și-a țesut rutină împietrită în sufletul credincioșilor. Nu mai găsim evlavie și cucernicia de odinioară, singură blândeța se mai suține prin oficialitate.

Lipsa aceasta se cearcă a se suplini prin artă, întrupată în diferite forme -- care însă nu va putea umplea golul în serviciul bisericii, dacă nu se va lăsa influențată de duhul evlaviei și îndeosebi a smereniei, care să-i dea puterea de a imprima timbrul atârării noastre absolute de cel prea-mărit Părinte în decursul ceremoniei.

Atmosfera care se susține acum în biserica noastră sub durata serviciului divin nu ne face impresie tocmai plăcută. Participanții dacă nu sunt distrași de propriile lor gânduri private, își permit în cea mai liberală comoditate conversații de diferite teme prin ceea-ce nu numai că se profanează divinitatea serviciului, dar se aduce în perplexitate internul sufletească al acelor cari caută altceva în biserica, decât un loc de convenire socială.

Să ne închipuim că tot serviciul s'ar petrece într'o solemnitate mai mare, că toți, atât cei activi, cât și cei privitori ar lua o ținută mai creștinească -- bine înțeles străbătută de evlavie și smerenie naturală --, că toată mișcarea din biserica ar decurge într'un tact mai sărbătoresc, care să o distingă față de cea din afară; n'am avea atunci altceva înainte, decât aspectul acela, care îți inspiră o elevare sufletească, care vrând nevând te abate dela cele deșerte pentru momentul acela, întimându-ți credința că aici este ceva deosebit, este acel duh tainic, care sub aripa nădejzii picură putere de viață în sufletele istovite.

Mulți cearcă să justifice faptica apatie ceremonială cu durata prea lungă a slujbelor și pe punctul acesta de vedere cer prescurtarea lor. Și dacă ne dăm seama o prescurtare sau cum am zice o laconizare canonică, n'ar putea decât aduce bune servicii vieții bisericesti.

Fără a intra în meritul special al acestei propuneri pe care o lăsăm în sarcina celor chie-mați, notificăm numai lipsa solemnității, de care ar trebui să se țină mai mare cont în decursul serviciilor noastre bisericesti. Aceasta o pretinde nu numai felul ceremonialului divin, ci și nexul causal a unei mai bune educări sufletești a credincioșilor.

Investitura noilor Episcopi din România.*)

În 12/25 febr. s'a făcut investitura noilor Episcopi PP. SS. LL. Theodosie al Romanului și Calist al Argeșului.

La orele 10 a. m., ambii Episcopi au asistat la serviciul divin, obișnuit de duminică, oficiat în catedrala Sf. Mitropoli.

La acest serviciu divin a luat parte I. P. S. S. Mitropolitul Pimen, al Moldovei, precum și toți Sfinții Părinți membri ai Sf. Sinod.

La orele 11 terminându-se serviciul divin cei doi noi Episcopi, împreună cu membrii Sf. Sinod, au trecut în Palatul Mitropolitan. pentru a se prepara spre a merge la Palatul Regal.

În curtea Mitropoliei se aflau două trăsurile de gală ale Palatului Regal și două plutoane din regimentul 4 roșiori.

De asemenea a sosit la Mitropolie și d. Prefect al poliției capitalei.

La orele 11 și jumătate, I. P. S. S. Mitropolitul Pimen al Moldovei a luat loc într'una din trăsurile regale iar PP. SS. LL. Nouii Episcopi în cea de a doua. La stânga și la dreapta ambilor trăsurile regale, călărea câte un maior, doi din artilerie și doi din cavalerie. Atât Mitropolitul Moldovei cât și cei doi noi episcopi erau înveșmântați în rasă, camilafcă și având pe piept decorațiile ce le posedă, în formă reglementară.

La orele 12 fără un sfert, cortegiul ajungând la Palatul Regal, trăsurile au intrat prin poarta din stânga și au tras la scara sălei de ceremonii.

La intrarea în curtea palatului regal, garda a dat onorul prezentând armele în timp ce muzica a intonat „Spre rugăciune“.

La intrarea în Palatul Regal I. P. S. Mitropolit al Moldovei și P. S. Episcopii Calist al Argeșului și Theodosie al Romanului au fost întâmpinați de aghiotanții de serviciu dnii colonel Gracoschi și maiorul Anghelescu.

Înălții prelați au fost conduși în saloanele de primire.

Anunțându-se sosirea I. P. S. Mitropolit Pimen și a PP. SS. Episcopi în sala Tronului, la orele 12 fix M. S. Regele însoțit de A. S. R. Principele Ferdinand și aghiotanții regali, și-a făcut de asemeni intrarea în sala tronului.

M. S. Regele s'a urcat pe tron având în stânga pe A. S. R. Principele Ferdinand, în prezența dlor miniștri P. P. Carp, C. C. Arion, Lahovari, T. Maiorescu, Marghiloman, Nenițescu, M. Cantacuzino, N. Filipescu și B. Delavrancea. D. Dobrescu primarul capitalei.

Îndată după suirea pe tron a M. S. Regelui, aghiotanții regali dnii colonel Gracoschi și maior Anghelescu au condus în fața M. Sale pe PP. SS. Episcopi Calist al Argeșului și Theodosie al Romanului, cari erau îmbrăcați în mantia episcopală precedați de protoereii capitalei și urmați de arhidiaconii Mitropoliei cari duceau cărjile.

I. P. S. Mitropolit al Moldovei luând cărjile din mâinile arhidiaconilor, le-a remis M. S. Regelui, iar d. C. C. Arion ministrul cultelor a dat cetire diplomelor noilor Episcopi.

Apoi M. S. Regele a încredințat fiecărui din Episcopi cărja respectivă.

*) Dăm și noi în amănunte investitura celor doi Episcopi din România pentru a face cunoscut cetitorilor noștri obicinuita solemnitate în care decurg atari investituri.

Nouii Episcopi retrăgându-se trei pași înapoi, M. S. Regele le-a rōstit următoarea cuvântare.

Discursul regelui.

P. S. Episcop al Romanului.

Ales de Sf. Sinod și de reprezentanții națiunii Episcop al eparhiei de Roman, cu încredere Ți-am înmănat cărja pastorală.

După o bogată activitate literară pe tărîmul scrierilor bisericești, P. S. Ta ești chemat a cărmui această veche și renumită eparhie a Moldovei, înscrisă cu pagini frumoase în istoria Țării, unde încă din tinerețe și în mai multe rînduri Ți-ai desfășurat munca pentru binele bisericeii.

Numele cuvioșilor Domni și a învățaților Arhipăstori ai Moldovei sunt strâns legate de această Episcopie, de unde au izvorit numeroase documente de valoare istorică precum și cărți bisericești de o deosebită însemnătate. Nu se poate uita activitatea lui Desofteiu și Melchisedec, cari au închinat neobosita lor muncă bisericeii, îmbogățind literatura sa. — Episcopul Macarie cunoscut sub numele de »dascălul Moldovei«, a împrăștiat dela Roman lumina pe vremea lui Petru Rareș Voevod, și tot acolo s'au scos la iveală interesante hrisoave domnești și catastiful breslelor de meseriași, cel mai vechiu în privința breslelor din țară, întocmit prin îngrijirea Episcopilor, care ne arată viața economică de atunci desfășurându-se sub aripa ocrotitoare a bisericeii.

P. S. Ta ai dat pilde frumoase de muncă folositoare și înălțătoare fapte creștinești. Silește-Te a pași pe aceste căi binecuvântate și fii mereu însuflețit de duhul blândeței și a toleranței, spre a împlini astfel însemnata P. S. Tale chemare.

P. S. Episcop al Argeșului.

În urma trecerii în o viață mai fericită a P. S. Gherasim Timuș a cărei memorie va rămâne neștearsă pe frumoasele maluri ale Argeșului, ai marea cinste de a fi urmașul său.

Cu o vie mulțumire am întărit alegerea P. S. Tale la scaunul eparhiei de Argeș, încredințându-Ți, după vechile datine, cărja episcopală ca semn al puterii duhovnicești.

Cunosc înaltele Tale însușiri și rîvna ce ai închinat în folosul sf. bisarici: sunt dar sigur că P. S. Ta vei fi deapurarea condus de simțământul de dreptate și de blândețe. Nu poți avea o satisfacție mai mare decât aceea de a cărmui tocmai o eparhie unde de veacuri este o mănăstire al cărei renume a trecut departe peste hotarele noastre. — Sunt mândru că acest sf. locaș, în parte dărîmat de foc și de cutremure, s'a putut înălța sub domnia Mea în vechea sa strălucire, ca un falnic odor strămoșesc, vrednic de-a fi păstrat și cinstit din generație în generație, drept

semn neperitor al evlaviei blândului Neagoe Basarab și ca o amintire vădită a întemeierii Regatului.

Regina și Eu înconjurăm cu o nemărginită dragoste și nădăduim că atunci când Noi nu vom mai fi în mijlocul vostru, urmașii Noștri se vor îndreptă cu drag către acest sf. locaș Basarabesc, ca spre simbolul de unire între slava străbunilor și renașterea națională, amintindu-și de Ceice au iubit România din adâncul inimiei lor.

Răspunsul P. S. Theodosie.

Sire,

Marele Colegiu electoral alegându-mă în demnitatea de Episcop al Eparhiei Romanului, în locul vacant, înalt Prea Sfințitul Mitropolit al Moldovei și Sucevei, al meu stăpân canonic, și Președintele Mare-lui Colegiu, m'a adus la picioarele tronului Majestății Voastre, spre a mi primi investitura prevăzută de legea organică a Sf. Sinod, de regulile bisericești și de dă-tinele țării.

Apropiindu-mă acum cu sfială, primii din mâ-nile Majestății Voastre toiagul pastoral, care simbolizează puterea spirituală încredințată mie, asupra acelei de Dumnezeu păzite eparhii a Romanului, unde în trece-rea timpului au strălucit în cursul timpurilor atâția mari Ierarhi ai bisericii noastre Ortodoxe.

Și aici tocmai stă sfiala și frica ce o am în aceste momente, când Majestatea Voastră ați încredințat slabelor mele mâni acest toiag pastoral, ce a fost ținut cu vrednicie în timpurile vechi de Dositheiu Theodosie, Ioanichie, Leon, Veniamin Costachi, iar acum în timpul nostru de nemuritorul Melchisedec, cari cu toții au strălucit și vor străluci ca niște luminători pe ori-zontul intelectual al Sfintei noastre Biserici Ortodoxe Române.

Mă tem, zic, Sire, ca nu cumva mâ-nile acestea să fie slabe și neputincioase și să mă arăt nevrednic de încrederea ce Majestatea Voastră ați pus-o în mine.

Însă, Sire, cu deplină încredere în Atotputernicul Dumnezeu, căruia i-am așerosit întreaga mea ființă și viață, cu înțeleptele sfaturi ce Majestatea Voastră îmi veți da, după cum dați tuturor celor ce se apropie de gloriosul Vostru tron, acum și cu solirile și rugă-ciunile ce le vor pune pentru mine către Dumnezeu acele fericite umbre, eu voiu pași cu drag și încredere la Eparhia Romanului, unde Marele Colegiu și Majesta-tea Voastră mă trimiteti! Făgăduesc înaintea lui Dumne-zeu și a M. Voastră că mă voiu sili, Sire, ca turma încredințată mie spre păstorire, să fie condusă cu blândețe și dreptate, pe calea mântuirii!

Voiu inspira pururea în inimile fiilor mei du-hovnicești: frica de Dumnezeu, iubire de patrie și neam, dragoste și devotament nețârmurit către Tronul prea slăvit al Majestății Voastre!

Să trăiți, Sire!

Să trăiască Majestatea Sa Regina!

Să trăiască Augusta familie a Majestății Voastre!

Să trăiască România!

Răspunsul P. S. Calist.

Sire,

În luna decembrie trecut, Dumnezeu chemând la sine pe fericitul nostru părinte Gherasim Timuș, fost episcop de Argeș, scaunul acelei Sfinte Episcopii a rămas vacant, iar în ziua de 4 februarie, Marele Colegiu electoral, fiind convocat prin înaltul decret al

Majestății Voastre spre a alege un titular la Eparhia Argeșului, această măreață Adunare, a ales la numitul scaun, pe smerenia mea.

Sire,

Smerenia mea, până în prezent, n'a lucrat decât în școală ca smerit profesor, pentru înobilarea minților copiilor poporului român, și pentru moralizarea și întărirea lor în credința în Dumnezeu, Părintele dra-gostei și al luminei.

În sfânta noastră biserică, n'am avut alt rol decât de a conduce o mână de popor dela marginea capi-talei țării, mai bine de 30 de ani.

De astăzi înainte însă, activitatea smereniei mele va fi mai grea și mai anevoioasă. Câmpul de activi-tate ce-mi stă deschis înainte este mai vast, iar numă-rul credincioșilor înmiit, față de aceia pe care i-am condus până aici.

Nădăduesc însă și am credința nestrămutată, că Dumnezeu mă va întări și mă va ajuta, pentru ca să-mi îndeplinesc și misiunea arhierească și sarcina de păstor și învățator al turmei cei cuvântătoare din de Dumnezeu păzita Eparhie a Argeșului: unde, tot cu ajutorul lui Dumnezeu, și în timp mai grei, pentru țara noastră, s'au ilustrat bărbați bisericești ca marii Episcopi: Iosif I și II, Ilarion, Climent și în timpul Măriei Voastre Ghenadie și Gherasim.

Pe lângă acesta, în timpul în care trăim, Măria Voastră, ajutat de Dumnezeu ați putut redă, dela răs-boi încoace liniștea și pacea dorită acestei scumpe țări, — așa că toate ramurile de activitate românească s'au desvoitat și s'au întărit încât, cel trecut către Domnul, de acum treizeci de ani, de ar mai veni în lume, n'ar mai cunoaște cetățile și orașele noastre, căci toate s'au schimbat și s'au transformat.

Sire,

În trecutul nostru național vlădiciei țării și ai bi-sericeii, cu toate furtunile, ce au venit asupra acestei țări, au găsit puțința de a se ilustra în păstoria lor, iar azi căpeteniile bisericeii, vor avea sarcina mai ușoară, ajutați de preoți luminați, eșiți din școalele superioare bisericești, ce s'au înființat sub imboldul și părintescul Vostru scut, a căruia dorință nu este alta, decât de a vedea totul în această țară crescând și înaintând spre progres.

Și eu următor sfaturilor sf. Apostol care a zis: „Fă-te pildă credincioșilor cu cuvântul, cu petrecerea, cu dragostea, cu duhul, cu credința și cu curățenia“ și iarăși „Nevoește-te să te arăți pe tine însuși lămu-rit înaintea lui Dumnezeu, lucrător nerușinat, drept îndreptând cuvântul adevărului“.

Cu aceste asigurări și învățături vrednice de urmat smerenia mea, cu cel mai profund respect vin astăzi a primi din mâ-nile Majestății Voastre, cărja pastorală, pe care sprijinindu-mă, să pot duce pe cei încredințați păstoririi mele la limanul mântuirii și a fericirei vieții veșnice.

Să trăiască Majestatea Voastră cu scumpa noastră Regină Elisabeta Doamnă și cu întreaga Voastră dinastie mulți și fericiti ani, pe Tronul scumpei noastre Români.

PP. SS. Părinți.

Mulțamesc călduros pentru sentimentele de credință și bunele urări ce Mi-le-ați arătat cu atâta duioșie în cuvântările voastre; ele găsesc un răsunset recunoscător în inima Mea.

Cu deplină încredere vă privesc plecând în Eparhiile Voastre, unde veți duce asigurarea vi-tutii Meu interes și a dragostei Mele pentru pre-

oții și poporenii Voștri, fiind bine încredințat că veți închină toată rîvna numai în folosul măririi biserice și fericirea țării, povățuind neîncetat pe fiii voștri sufletești să viețuiască într'o unire și dragoste unul cu altul și în înălțarea inimilor spre jertfe cât mai mari, spre binele obșteșc.

Din tot sufletul vă urez ani mulți și fericiți pe scaunile Voastre Episcopale.

Recepția dela Mitropolie.

Solemnitatea s'a terminat la orele 12 jum. a. m., când nouii Episcopi au fost reconduși la palatul Mitropolitan cu același ceremonial.

La orele 1 d. a. nouii Episcopi ajungând la Mitropolie, au deschis în fața biserice și mergând în biserică au asistat la o foarte scurtă rugăciune.

După oficierea acestei rugăciuni a avut loc o recepție în Palatul Mitropoliei.

La recepție a luat parte și d. C. C. Arion ministrul cultelor.

Servindu-se șampanie, d. C. C. Arion, ministrul cultelor, a toastat cel dintâi. D-sa a urat noilor aleși, să păstorească mulți ani în eparhiile lor unde prin voința poporului au fost chemați să conducă și să îngrijească de datinele și obiceiurile biserice noastre ortodoxe.

Ce scop a avut Pestalozzi, dând la lumină opera „Leonard și Gertruda“ și dacă opera aceasta are vre-un folos real pentru școală și familie?

I.

Biografia și activitatea lui Pestalozzi.

Familia lui Pestalozzi se trăgea din orașelul italian *Chiavenna*, așezat la hotarul dintre Italia și Elveția, lângă cantonul de *Grisons* din Elveția italiană.

Pe la 1672, *Antonio Pestalozzi*, un strămoș al pedagogului nostru, s'a stabilit în *Zürich*, unde a obținut încetățenirea. Un nepot al acestuia, *Jean-Baptist-Pestalozzi*, profesă la *Zürich* pela 1718, ca medic chirurg și acest chirurg, în 1742, luă în căsătorie pe *Suzana Hotze*, vară primară cu Generalul *Hotze* care, prin fapte de vitejie, în serviciul Austriei, ajunsese un foarte distins personagiul militar.

Din această căsătorie a medicului chirurg *Jean-Baptist-Pestalozzi* cu *Suzana Hotze*, au rămas pe lume 3 copii: 2 băieți și o fată.

Fratele mai mare al lui *Enric Pestalozzi* n'a făcut nimic de seamă în viața lui, afară de faptul că a fost luat ca supraveghetor de lucrări agricole de către pedagogul nostru, în întreprinderea sa dela *Neuhof*, unde în unire cu un oarecare *Märche* a avut o purtare absolut incorectă, discreditând cu aceasta pe bunul său frate *Enric Pestalozzi* în opinia publică, încât spre a scăpa de rigoarea legii s'a expatriat în Olanda, unde a și murit, nu după mult timp; iar *Varvara*, sora lui *Pestalozzi*, s'a căsătorit în 1777 cu un bogat comerciant din *Leipzig*, *Gross*.

Copilăria lui *Enric Pestalozzi* nu ne este cunoscută decât din autobiografia făcută în opera sa intitulată „*Schwanengesang*“ sau Cântecul *Lebedei*, una dintre operele sale ultime, publicată în 1826, foarte bogată în istorisiri personale, interesante asupra vieții pline de peripeții a acestui geniu al omenirii, care a fost *Eroul-învățător*, *Enric Pestalozzi*. La vârsta de 6 ani a pierdut pe tată-său. *Pestalozzi*, după cum știm, a văzut lumina în ziua de 12 ianuarie 1746, în *Zürich*.

„Mamă-mea, povestește *Pestalozzi*, în „Cântecul *Lebedei*“, s'a sacrificat cu totul educațiunii celor 3 copii ai ei cu cea mai desăvârșită abnegație, renunțând pentru totdeauna la ceea ce ar fi putut-o îndreptăți, atât vârsta cât și anturajul său.

„In această grea sarcină, dânsa, plină de devotament, n'a fost ajutată decât de o singură persoană, a cărei amintire niciodată nu se va șterge di memoria mea“.

Babeli, așa se chema credincioasa servitoare, în compania căreia, afară de mamă-sa, *Pestalozzi* și-a petrecut cei mai frumoși ani ai copilăriei sale.

Pe băncile școlii primare, ca elev, *Pestalozzi* eră considerat ca un școlar de o capacitate mediocră; însă cu un caracter de tot excentric sau ciudat: *distrat și visător*; înzestrat cu o excepțională bunătate de suflet precum și cu o mare credulitate — trăsuri atavice sau din naștere. Toate acestea făceau din *Henric* al nostru jucăria camarazilor săi de clasă.

Dascălul lui *Pestalozzi* spunea despre școlarul său *Enric*, că niciodată nu va ajunge să fie ceva de capul lui; iar coșcolarii lui *Enric Pestalozzi* își băteau joc de dânsul, pentru că eră pocit de urit, neglijent și necurat. Astfel stă scris despre *Pestalozzi* ca școlar, în „*Pestalozzi-Blätter*“ o revistă ce apărea în *Zürich* pela 1781, la pagina 42—47, (articol scris de către camaradul său de școală, pastorul *Chinz*).

La vârsta de 18 ani, *Pestalozzi* s'a înscris la Academia din *Zürich* ca student în teologie, cu intenția de a se face pastor, după îndemnul unui unchiu al său, pastorul *Höngg*, la care *Pestalozzi* își petrecea vacanțele școlare. *Höngg* eră un personaj foarte evlavios și de o rară virtute, care a influențat mult de tot asupra vieții morale civice a pedagogului nostru. Înainte de a termina teologia, *Pestalozzi* o părăsi dându-se cu totul și cu totul științelor sociale și în special capodoperelor lui *J. J. Rousseau* „*Emil*“ și „*Contractul social*“, cari abia apăruseră, devenind unul dintre cei mai frevenți adepți ai ideilor marelui pedagog paradoxal genevez.

Declamațiunile pline de elocvență ale lui *Rousseau*, din „*Contractul social*“ mai ales, ca și paradoxele din „*Emil*“ asupra unei educații ideale, înflăcărau studențimea din *Zürich* depe aceea vreme, precipitând-o în luptele eroice dintre cantoanele elvețiene, pentru libertate. Contrastul între idealurile lui *Pestalozzi*, alimentate prin cele 2 opere ale lui *Rousseau* și între trista realitate ce-i oferia spectacolul servituții în care zăcea populația rurală din Elveția, față cu ideile nouă de libertate republicană, ce li se predicau studenților depe unele catedre ale Academiei din *Zürich*, toate acestea ațâțară până la paroxism mîntea și firea visătoare a marelui nostru dascăl, revoltat până 'n adâncul sufletului său în contra răului și a nedreptății ce se făcea celor mici și slabi de către păturile conducătoare din acel timp.

Atari sentimente și idei, infiltrate în spiritul lui *Pestalozzi*, au decis de întreaga sa carieră de educator și părinte al desmoșteniților de soartă și au avut, de rezultat, de unic rezultat, putem zice, scrierea romanului social „*Leonard și Gertruda*“, cu a cărui analiză în special, ne vom ocupa în capitolul IV.

II.

Starea socială a Elveției și influența predecesorilor asupra lui *Pestalozzi*.

Printre anii 1761—1767 se formează din inițiativa cancelarului din *Bazel*, *Iselin*, o societate de filantropi și patrioți „*Helvetische Gesellschaft*“ ai căreia membri, prin scrieri anonime, începură să dea pe față

potlogăriile și cruzimile conducătorilor celor răi și nesățioși, față de cei mici și nevoiași; iar în 1766 izbucnește o revoluțiune la Geneva, din pricina unei satire scrisă în formă de dialog între un țăran, un prefect și-un negustor, apărută într-o foaie periodică săptămânală.

Cu această ocaziune, Pestalozzi împreună cu alți 2 prietini ai săi din „*Liga patrioților*” fură puși la închisoare, după ce foaia fu interzisă și satira cu pricina arsă, de către Tribunalul din Geneva, care apoi decise punerea în libertate a lui Pestalozzi și a prietenilor lui, cu amenințarea pierderii drepturilor cetățenești, dacă nu se vor cuminti pe viitor.

Prima scriere mai de seamă a lui Pestalozzi fu publicată tot în acest an 1766. Ea cuprinde o fină satirizare la adresa administrației opresive a magistratilor din Zürich, adică la lăcomia și potlogăriile, ca și la ura lor împotriva oricăruia ar fi îndrăsnit ca să ridice glasul ca cetățean liber.

Din această pricină, pătura conducătoare din Zürich puse la index pe pedagogul nostru, care aspiră tocmai ca să capete vre-o funcțiune publică, spre a-și asigura existența.

Iată sfatul ce dăduse lui Pestalozzi unul dintre cei mai buni și mai sinceri prietini ai săi, teologul Blunshli, pe patul de moarte, prin vorbele:

„*Pestalozzi! eu mor, iar tu rămâi părăsit și hui-duit de toți. Ia seama, să nu-ți alegi vre-o carieră, în care ușor ai putea ca să devii victima bunătății și a credulității tale, în dragostea de ridicarea celor mici și umili. Caută de-ți fă o profesiune liniștită, nu te lansă nicidecum în vre-o întreprindere importantă, decât numai atunci, când vei fi absolut sigur că ai pe lângă tine o persoană de încredere, care să poseadă pe lângă o mare doză de sânge rece și o rațiune justă, experiența oamenilor și a lucrurilor!*”

Aceste cuvinte rostite de către Blunshli cu limbă de moarte, făcând o profundă impresie asupra lui Pestalozzi. El niciodată nu le-a uitat în toată viața sa, atât de sbuciumată!

Aici e just locul, ca să vă reamintesc, două fapte sau împrejurări care marchează în existența lui Pestalozzi, începutul unei perioade cu totul și cu totul nouă:

I) *căsătoria lui Pestalozzi cu D-ra Anna Schulthes*, fiica unui mare comercian și industriaș din Zürich și II) *hotărârea lui Pestalozzi de a se face agricultor*, conform sfaturilor lui Blunshli.

Logodnica providențială a lui Pestalozzi, fusese amica de idei și de sentimente a neprețuitului prieten al lui Pestalozzi, teologul Blunshli, pe care pedagogul nostru o știă și-o cunoaște ca atare și pentru care cu prilejul înmormântării lui Blunshli, Pestalozzi încercă un sentiment de tandrețe sufletească, pe care reuși a i-l împărtăși în scurtă vreme D-rei Schulthes. Ar fi natural să ne întrebăm, cum de a putut încolți iubirea și confiența cea mai desăvârșită a D-rei Anna Schulthes pentru o persoană așa de puțin dotată de natură, sub raportul înfățișării, ca Enric Pestalozzi? Răspunsul, natural, nu poate fi altul, decât, că Anna Schulthes eră mult mai sensibilă pentru frumsețea morală, decât pentru avantajile exterioare sau fizice și materiale, căci acestea lipsiau logodnicului său. Proba celor avansate aci o găsim cu prisosință într'un fragment de scrisoare a logodnicei către findanțul ei:

„*Pentru prea puțin lucru ai avea să mulțumești naturii, dragă Pestalozzi, dacă afară de niște mari ochi negri, în care se poate ceti ca într'o oglindă, nu ți-ar fi hărăzit Cel de sus o mare bunătate de suflet, unită cu un vast și original spirit plin de căldură pentru*

aproapele și de sensibilitate pentru toate suferințele lui.”

Pestalozzi, după ce se asigură de această conchistă amoroasă, părăsi dreptul și științele sociale, înainte de a obține vreun titlu academic, rămânând neclintit în rezoluția de a se face agricultor și de a trăi la țară între sătenii pe care-i iubiă și-i compătimiă din adâncul sufletului său de *erou educator*.

Și în această nouă profesiune, afară de sfaturile lui Blunshli, după cum am arătat, Pestalozzi căută ca să facă o aplicațiune, sau să pună în practică prin sine însuș, principiile lui Rousseau, auzite dela unul din bunicii D-rei Anna Schulthes, dintr'o conversație ce acesta avusese cu magistrul Rousseau.¹⁾

În octombrie 1767, Pestalozzi își puse în gând executarea hotărârii sale: Se duse la un mare agronom din cantonul de Berna și-l rugă ca să-l primească ca elev pe domeniile sale, spre a face practică agricolă. Aci el petrecu un an, studiind cu ardoare teoria diverselor culturi și scrise logodnicei sale, d-ra Schulthes, că acum și-a asigurat o profesiune care-i va produce resurse destul de însemnate.

În toamna anului 1768 se reîntoarce la Zürich, spre a-și revedea logodnica și caută printre bogătașii din orașul său natal, ca să realizeze un împrumut cu care-și cumpără un mic domeniu, ca vre-o 25 de pogoane, aproape de *Brugg* și apoi se instalează împreună cu mamă-sa și cu unchiu-său, pastorul Hôngg, într'o mică vilă din Büliggen, lângă Brugg, în cantonul Agrovia.

Cu chiu, cu vai, părinții d-rei Schulthes comsimțiră indefinitiv la căsătorie și logodnica lui Pestalozzi părăsi casa părintească, fără nici-o dotă, afară de trusoul strict necesar. D-ra Anna, luându-și rămas bun dela mamă-sa, aceasta îi zise: „*Va trebui să te mulțumești cu pâine și cu apă, dragă Anno!*”

Căsătoria lui Pestalozzi cu d-ra Anna Schulthes fu celebrată în ziua de 30 septembrie 1769 de către pastorul din Brugg. Etatea soților eră cam diferențiată, adică mirele aveă aproape 24 ani, iar mireasa, aleasa inimii sale, împlinise 30 de ani. După vre-o 2¹/₂ luni, mama doamnei Pestalozzi, împreună cu 2 frați ai miresei, merseră ca să petreacă sărbătorile Crăciunului la Müliggen împreună cu tinerii căsătoriți, iar d. Schulthes, tatăl, se mulțumi numai a trimite ginerului și ficei sale, o însemnată sumă de bani — zestrea, cum s'ar zice — spre a le veni într'ajutor pentru exploatarea Domeniului numit *Neuhof*²⁾, unde Pestalozzi își începe noua și adevărata sa chemare firească *de educator*.

La 19 august 1770, d-na Pestalozzi dete naștere unui băețel, la botezul căruia — o adevărată sărbătoare — luară parte ambele soacre și sora lui Pestalozzi împreună cu alți mulți membri ai familiei. Aceasta fu o adevărată zi de bucurie și fericire în casa proprie a lui Pestalozzi dela *Neuhof*; căci micul Jacques³⁾ Pestalozzi concentră de aci înainte cele mai dulci speranțe ale părinților săi, alinând necazurile și insuccesele tatălui său, care neisbutind cu agricultura, se apucă de comerț cu lapte, unt și brânză.

Trei ani de-arând încercă în zadar pedagogul nostru, norocul cu lăptăria, cu cultura lucernii și a sparcetei și cu creșterea vitelor, însă avu aceeași neizbândă ca și cu agricultura.

¹⁾ „Într'o țară de robie, omul trebuie să se facă meșteșugar; iar într'o țară liberă, el trebuie să se facă agricultor.”

²⁾ Curte nouă.

³⁾ Cât de mult ținea Pestalozzi la mentorul său, se vede și din faptul că i-a dat unicului său fiu, numele marelui scriitor J. J. Rousseau.

În fine, dotat cu o mare doză de energie și am putea adăuga și de încăpățănare, dela agricultură și lăptărie, Pestalozzi încearcă norocul și cu industria filatariei bumbacului, înființând în apartamentul de jos al vilei din Neuhoof, un atelier de țesătorie și de filat.

Aci îi veni în minte acestui geniu nenorocit, a strânger în vila sa din Neuhoof câțiva copii săraci — ceva mai mult ca o duzină — spre a-i smulge din ghiarele mizeriei și a-i ocupa cu o meserie așa de lesnicioasă și de remuneratorie și frumoasă totodată. Aceasta, în ochii lui Pestalozzi, eră socotită ca o fericită speculațiune industrială, dedublată de o faptă cartibilă creștinească; însă în vremea acestor visuri frumoase, Pestalozzi se găsea în cea mai cumplită nevoie — lipsit de orice resurse bănești și împovărat numai de datorii, care se tot sporiseră în anii din urmă — încât se ridicau la rotunjoara sumă de peste 15.000 florini.

D-na Pestalozzi, geniul bun al bărbatului său, care după cum am văzut eră îmbibat de ideile lui Rousseau, mai obținū cu titlu de avans asupra unei moșteniri ce i-se convenia, o sumă destul de frumoasă; iar mama lui Pestalozzi, d'asemenea le veni într'ajutor, în limitele resurselor sale, aducând printr'aceasta o ușurare însemnată lui Pestalozzi, prin faptul că putū să și achite cea mai mare parte din datorii, rămânând numai 4.000 florini către creditorii săi. Atunci Pestalozzi se hotărî ca să facă un călduros apel la generozitatea publică.

(Va urmă)

CRONICA.

† **Dr. Liviu de Lemenyi.** Unul din cei mai de seamă bărbați ai națiunii române s'a stâns în persoana avocatului Dr. Liviu Lemenyi la 24 febr. în Sibiu. Eră una din cele mai simpatice figuri ale societății sibiene, care prin rostul său blând, prin cultura sa superioară a știut să-și câștige inimile tuturor, a știut să facă din cei mai înverșunați dușmani prietini adevărați. Ca om cu vederi largi, știea aplană conflictele ce se iveau între elementul românesc și cel săsesc, știea da o directivă sănătoasă societății din Sibiu, în viața socială și culturală. Eră omul faptelor, omul care intrupează în sine o energie de fier pentru străduința spre tot ce e frumos, spre tot ce e bun. O adevărată panică a produs svonul morții sale în mijlocul admiratorilor săi din Sibiu, cari cu lacrimi în ochi i-au așezat osămintele spre odihna de veci duminică d. a. Trimitem și noi condolințele noastre întristatei familie, iar eroului căzut în lupta spre ideal să-i fie curat somnul de veci, precum curată i-a fost și lupta în viață.

Electricitatea și munca intelectuală. Într'o revistă franceză „L'Éducateur moderne“ cetim o notiță curioasă despre influența magnetismului electric asupra dezvoltării omului. Doauă grupe de câte 25 elevi, cari se asemănau atât cu privire la sănătate, cât și la statură și greutate, au fost puși să muncească în doauă clase de aceeași mărime, cu aceeași ventilație și aceeași lumină; va se zică în condiții cu tot egale. Însă una din cele doauă grupe a fost expusă neconținut influenței curenților electrici, pecând cealaltă lucră între condițiuni normale. Acest experiment a ținut mai mulți ani, apoi cele doauă grupe au fost comparate. Se zice, că copiii electrizați au întrecut pe ceialalți atât în pri-

vința fizică, cât și în privința dezvoltării morale. S'au făcut cu mult mai mari și mai tari și în general dau probe de superioritate fizică și intelectuală.

Progresele viitorului. Vestitul inventator american Toma Edison, a făcut despre progresele tehnicei profeții care urmează. Crede că electricitatea va învinge cu totul puterea aburilor. Locomotiva își dă azi sufletul. Copiii de mâne vor auzi de ea numai din cărți, ca despre un lucru de care a fost și numai este. Roțile de moară vor produce pretutindeni destulă electricitate, ca să miște toate drumurile de fier. Oțelul, care a înlocuit lemnul la construirea vapoarelor și caselor, își va întinde și mai departă cucerirea lui și va ajunge un metal de casă și de toate zilele. Va slugi la facearea mobilelor și la legatul cărților în locul cartonului. Această revoluție ciudată va fi înlesnită prin creșterea tot mai mult a prețului lemnului și pielei. Toate mobilele, ne spune profetul, vor fi făcute în curând numai din oțel și vor costa de cinci ori mai ieftin ca cele de azi, fiind totodată și mai ușoare. Copiii de mâne nici nu vor ști ce au fost odată mobilele de lemn. De acum în treizeci de ani toate zidăriile vor fi de ciment armat, dela patatele cele mai frumoase până la casele urieșe cele mai înalte. Casele făcute din ciment armat vor fi vecinice și nu vor suferi nimic, nici de urma focului nici de pe aceea a cutremurului de pământ. Aceste din urmă doauă profeții au început să se adeverească de pe acum. Constructori îndrăzneți au început să zidească în Brooklyn și Cincinnati case cu patrușprezece rânduri în ciment armat. O fabrică mare de mobile a pus în vânzare mese, scaune, birouri făcute numai și numai din oțel. Plin de încredere în meșteșugul de a zbură, Edison crede, că mașinele de azi nu vor trăi mult și că vor fi înlocuite cât de curând cu altele de alt fel. Mașinile de sburat de mâne se vor înălța drept în sus dela pământ, înainte de a-și lua sborul. Submarinele vor ajunge așa de perfecte și așa de temute, încât guvernele nu vor mai construi corăbii cu tunuri și cu paloșe de oțel. Cărțile de azi de hârtie, vor fi mâne cu foile de metal. O foaie de metal de o grosime de a zecea mia parte dintr'un centimetru e mai ieftină, mai trainică și mai flexibilă decât o foaie de hârtie obișnuită. O carte de nickel, groasă de 5 centimetri va avea 40 mii de pagini și va cântări numai 460 grame. De pe acum mă invoiesc, spune Edison, să vând aceste 460 grame cu 6 cor. și 25 bani și să vă dau o foaie de nickel lată de 2 metri și lungă de 1600 metri. Telefoanele cele mai bune de azi sunt, tot după Edison, numai niște jucării de copii. Omul va descoperi, mai curând sau mai târziu, o putere nouă ca e va înlocui telegraful, telefonul și mașinile fără sârmă de acest fel. Etalonul de aur cu care se mândrește civilizația de azi, își va fi trăit trailul, cât de curând. Drugii și blocurile de aur vor stăi mâne tot atât de sigure noaptea în drum, cum stau azi drugii și șinele de fier. Mergem repede în spre prefacerea metalelor unele în altele, în spre fabricarea aurului; descoperirea poate fi făcută chiar mâne. Materia din lume e una și aceeași, iar metalele se deosebesc între ele prin felul cum această materie e îngrămădită în unul sau în altul. Dacă radiul nu va avea puterea, pe care ne închipuim că o are, de a prefăce un metal în altul, se va găsi mâne un alt corp care să aibă această putere. Nimic nu e cu neputință din ce e cu judecată, și a face aur e o problemă cu multă judecată. Războiul de țesut va primi îmbunătățiri neașteptate, vom avea cât de curând niște mașini așa de perfecte, încât la un capăt al lor să putem pune

pânză, nasturi, ață, hârtie de mătăasă, pastă de carton, și la celalalt capăt să luăm în primire pachete gața cu costume complete.

„Vatra Școlară“.

Pe calea cea bună. Cetim în „Solia satelor noastre:“ Sătenii noștrii din comuna Șutu, din părțile Turzii, la îndemnul înțeleghător al tânărului lor preot *Longin Corcheș*, au pus temelia unei însoțiri de temperanță, legându-se pe sfânta evanghelie, că vor încunjură beția și toate prilejurile ei. Mai ales nu vor mai da beuturi nici la *boțez*, nici la *maslu*, nici la *mort*, nici la *feștanie*. — Să le ajute Bunul Dumnezeu să țină această legătură într'adevăr cuminte și frumoasă! Să-i urmăm!

Mulțămită publică. Pentru sfânta noastră biserică au dăruit: Văd. preoteasă din Poienari, Dna Salvina Micluția 12 cor. pentru procurarea unui Antimis, preoteasa noastră Dna Mărioara Draia 10 cor. pentru Liturgier, apoi Teodor Cismaș 2 cor. Teodor Teoader 1 cor. Nicolae Fânate 1 cor. Mateiu Sidon 1 cor. Todor Duma 1 cor. Floruț Novac 1 cor. Văd. Sumina Toader 1 cor. Petru Toader 1 cor. Maria Sima 1 cor. Avram Mateiu 1 cor. Căroră și pe această cale le exprim mulțămăta, rugând pe D-zeu să păstreze comoara aceasta în cer pentru sufletul lor. Ignești la 10/23 Febr. 1912. Vasile Floruț, epitrop bisericesc.

Cronică bibliografică.

A apărut revista literară, artistică și politică „Luceafărul“ Nr. 7, 1912 cu următorul cuprins bogat și variat: C. Moldovan, Vasile Savel, Dr. Onisif. Ghibu, Victor Eftimiu: Caragiale, Unei călătoare, La cruce de drum, O seară tristă (poezii), Glasul sângelui, Școala românească din Ungaria în anul 1911, Poezie populară, Fragment din „Cocoșul negru“; T. Murășan, I. Agârbiceanu, Noapte (poezie), Povestea unei vieți (roman). Dări de samă: D. Tomescu. Emile Faguet: L'art de lire. Hachete et Comp. Paris. Cronici: —r: Episcopia gr.-cat. maghiară. M. Strajan: Viitorul ver-sului. Tit Liviu Blaga: Șuruburi în apă și în aer. Însemnări: Cum se face educația tinerimii maghiare. Sărbătorirea d-lui C. Stere. Goga în temniță. Perle de gândire și de stil. Biblioteca populară a „Asociațiunii“. Teologii din Oradea-mare. Petrecheri. Bibliografie. Ilustrațiuni: I. L. Caragiale.

Concurse.

Conform ordinului Ven. Consistor de dto 13/26 ianuarie 1912 Nr. 7563/911 se escrie concurs pentru deplinirea parohiei de **clasa I** din **Sărbăteni** devenită vacantă prin strămutarea părintelui protopop Fabriciu Manuilă fost paroh local, la parohia și protopresbiteratul Lipovei, — cu termen de **30 zile** dela prima publicare în organul de publicitate „Bis. și Școala“.

Recursele ajustate legal și adresate comitetului parohial din Sămbăteni, sunt a se înainta Prea Onoratului Oficiu protopresbiteral în Arad.

Alesul preot va beneficia de următoarele:

1. Una sesiune parohială cu competența de pășune parte împățită parte comună precum și intravilanul parohial.
2. Pentru răscumpărarea birului preotesesc 450 cor, ce se vor plăti de epitropia parohială.
3. Venitele stolare legale.
4. Intregirea dela stat precum s'au stabilit.

Preotul ales se va îngriji însuși de locuință pentru sine; va suporta toate dările publice după întreg venitul beneficiale; va împlini toate funcți-

unile în parohia sa și va catehiza la toate școalele confesionale din loc fără altă remunerațiune specială.

Dela reflectanți se pretinde cvalificațiune pentru parohii de clasa primă.

Recurenții au a se conforma întru toate dispozițiunilor §-lui 33 din „Regulamentul pentru parohii“ prezentându-se în vre-o Duminecă ori sărbătoare în biserică din loc spre a-și arată desteritatea în cele rituale și oratorie.

Sămbăteni din ședința comitetului parohial ținută la 5/18 februarie 1912.

Valer Felnecan
președ. comit. par.

Petru Lupaș
notar. com. par.

In conțelegere cu: *Vasile Beleş* protopresbiter.

—□—

2—3

In conformitate cu concluzul Ven. Consistor de sub Nr. 7341/911 se escrie concurs pentru ocuparea postului de preot în comuna **Firighaz** cu termen de **30 de zile** dela prima publicare în „Biserica și Școala“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt: 1. Casă parohială cu grădină ce-i aparține. 2. Una sesiune pământ, parte arător, parte fânaș. 3. Pentru bir va fi recompenzat din partea comunei bisericești cu $\frac{1}{2}$ sesiune pământ ce s'au folosit și până acum pentru bir, având alesul preot a solvi toate dările pentru pământ și casa ce o folosește. 4. Stolele legale.

Parohia fiind de clasa II dela recurenți se pretinde cvalificațiune asemenea. Văd. preotese i-se asigură jumătate din întregul venit a parohiei până la aniversarea reposesării preotului Ioan Stoian.

Alesul va avea să catihizeze în școala din Firighaz fără altă remunerație.

Recurenții au a-și trimite petitele lor ajustate conform regulamentului în vigoare, adresate comitetului parohial din Firighaz, P. On. Oficiu protopopesc în Lipova și a se prezenta în sfânta biserică din Firighaz pentru a-și arăta desteritatea în cele rituale, ceace se admite numai pe lângă observarea strictă a dispozițiunei din §-ul 33 al Regulamentului pentru parohii.

Dat în ședința comitetului parohial gr. or. rom. din Firighaz ținută la 30 octomvrie (12 noemvrie) 1911.

Comitetul parohial.

In conțelegere cu *Fabriciu Manuilă* protopresbiter.

—□—

2—3

Pe baza rezoluțiunei Venerabilului Consistor diecezan din 26 ian. (8 febr.) a. c. Nr. 199/912 prin aceasta se publică din nou concurs pentru îndeplinirea parohiei de **cl III** din **Chișorosin** (Torontáloroszi) protoprezbiteratul B. Comloșului cu termen de recurgere de **30 zile** dela prima publicare în organul oficial: „Biserica și Școala“.

Venitele acestei parohii sunt:

1. Eventualul ajutor dela stat;
2. Stolele legale și birul legal;
3. Eventualul ajutor dela domeniu.

Toate aceste dau un venit anual de 1200 coroane.

4. Alegândul preot are a se îngriji din al său de locuință, are să-și plătească toate dările după venitul beneficiat; e îndatorat a face regulat slujbele în sfta biserică și a catehiza la școala confesională ort. română din loc — fără altă remunerație.

5. Dela recurenți se recere cvalificație de clasa III (a treia).

6. Reflectanți vor avea a se prezenta în sfta biserică din loc cu observarea §-lui 33 din Regulamentul pentru parohii spre a-și arăta desteritatea în rituale și omiletică.

7. Rugările de concurs instruate conform prescrișelor §-lui 13 din Statutul Organic și adresate comitetului parohial gr. or. rom. din Chișorosin (Torontaloroszi) — sunt a se înaintă Prea Onor. Oficiu protoprezbiteral gr. ort. român în B. Comloș (Nagykomlos) comitatul Torontal.

Chișorosin, din ședința comitetului parohial ținut la 15/28 noemvrie 1911.

Ștefan Crișan
preș. com. par.

In conțelegere cu: *Mihai Păcățian* protopresbiter.
—□— 2—3 gr.

Pentru îndeplinirea stațiunii învățătoresți dela școala confesională gr. or. română din comuna **Petriș** (Marospetres) protteratul M. Radna, prin aceasta se escrie concurs cu termin de **30 zile** dela prima publicare în foaia oficioasă „Biserica și Școala“.

Emolumentele sunt: a) în bani gata 600 coroane. b) dela inmormântări unde va fi poftit cu liturgia 3 coroane, fără liturgie 2 cor: c) locuință cu 2 încăperi, culină cameră victuală, staul pentru vite și grădină pentru legumi. d) pentru scripturistică 10 cor: e) pentru conferința învățătorescă 20 coroane. Cererea pentru întregirea salarului s'a înaintat la vremea sa înaltului guvern.

Dela recurenți se cer următoarele documente: 1. Estras de botez. 2. Testimoniu de cvalificațiune 3. Atestat despre serviciul neîntrerupt de mai nainte. 4. Declarațiune de când își formează pretenziune la cvinevenal. Alesul va avea să-și ocupe postul îndată ce va fi întărit din partea Ven. Consistor.

Se notifică, că contribuțiunea după grădina și beneficiul învățătoresc are a le solvi uzufructuariul; iar despre încălzirea salei de învățământ și lemnele trebuincioase se va îngriji comuna bisericească, precum și despre văruirea salei de învățământ și a edificiului pe din afară, iar de locuința învățătorului se va îngriji respectivul.

Alegândul învățător va avea să instrueze elevii în cântărilor rituali, a prevedea strana în biserică a conduce socoțile culturale fără altă remunerațiune. Recurenții cari vor dovedi capabilitatea de a conduce corul vor fi preferiți.

Recurenții au să susțearnă la Prea On. Oficiu protteral în M. Radna recursurile lor, iar în timpul legal a se prezenta în sta biserică din loc spre a-și arăta desteritatea în cântare și tipic.

Din ședința comit. par. ținută la 29 ian. v. 1912.

Iosif Cimponeriu
președinte.

Partenie Mirza
notar.

In conțelegere cu: *P. Givulescu* protopresbiter director de școale.

—□— 2—3

In urma ordinului Vener. Consistor de sub Nr. 96/1912. Pentru îndeplinirea postului de învățător dela școala noastră confesională ort. rom. din **Chișoros**,

(Torontaloroszi) protoprezbiteratul B. Comloșului, prin aceasta se publică din nou concurs cu termin de recurgere de **30 zile** dela prima publicare în organul oficial „Biserica și Școala“.

Venitele împreunate cu acest post sunt:

1. Salar fundamental 1000 cor., care se va plăti deocamdată din cassa culturală a comunei bisericești, până se va putea exopera 400 cor. ajutor de stat, ca astifel să rămână în sarcina parohiei numai 600 cor.

2. Cvinevenalele prescise de lege se vor cere dela stat;

3. Pentru scripturistică 6 cor.

4. Pentru grădină intravilană 20 cor. în bani gata;

5. Locuință liberă constatătoare din 2 chilli, una tindă, una cămară și staul;

6. Dela inmormântări unde va fi poftit, una cor.

7. Alegândul învățător e obligat a prestă cantoratul în sfta biserică a conduce pruncii școlari regulat la sfta biserică în dumineci și sărbători, a-i instrua în cântările bisericești și a prevedea învățământul în școala de repetiție confesională ort. română fără altă remunerație.

8. De încălzitul și curățirea salei de învățământ se va îngriji comuna bisericească; iar de curățirea din lăuntru a locuinței învățătoresți se va îngriji alegândul învățător.

Recurs le adresate comitetului parohial ort. rom. din Chișoros și ajustate conform regulamentelor în vigoare, sunt a se înaintă în terminul concursual Prea Onor. Oficiu protoprezbiteral român gr. ort. în B. Comloș (Nagykomlós) comit. Torontal, având recurenții a se prezentă înaintea alegătorilor în cutare duminică ori sărbătoare spre a se face cunoscuți.

Chișoros, din ședința comit. par. ținută la 15/28 noemvrie 1911.

Ștefan Crișan
președinte.

In conțelegere cu: *Mihaiu Păcățian* protopresbiter inspector școlar.

—□— 2—3

Pentru îndeplinirea parohiei vacante de **cl. II. Rieni-Sudrij** se escrie concurs cu termin de alegere **30 zile** dela prima publicare pe lângă următoarele emolumente:

I. Rieni: 1. Uzufructul alor 14-5 holde cat. pământ arător. 2. Stolele uzitate. II. Sudrij: 1. Uzufructul unei (1) holde cat. pământ arător; 2. Dela fiecare număr de casă (azi 65) jumătate măsură cucruz sfărmat; 3. Uzufructul cimiterului, 4. Stolele uzitate. Congrua conform cvalificațiunei.

Doritorii de a ocupa această parohie sunt poftiți a-și înainta recursul instruit conform regulamentelor în vigoare și adresate comitetului parohial din Rieni-Sudrij, P. O. D. Adrian P. Deseanu protoprezbiter în Vașcău, și în termin regulamentar vor avea a se prezenta în sf. biserică de acolo pentru a-și arăta desteritatea în cântare tipic și oratorie.

Comitetul parohial.

In conțelegere cu: *A. P. Deseanu* protopresbiter.

—□— 3—3